

KINDEFFECTRAPPORT

ONTWERP VAN DECREET

HOUDENDE INSTEMMING MET DE VOLGENDE INTERNATIONALE AKTEN:

**HET AANVULLEND PROTOCOL BIJ HET EUROPEES
SOCIAAL HANDVEST, ONDERTEKEND TE STRAATSBURG
OP 20 MEI 1992**

**HET HERZIENE EUROPEES SOCIAAL HANDVEST,
ONDERTEKEND TE STRAATSBURG OP 3 MEI 1996**

**HET AANVULLEND PROTOCOL BIJ HET EUROPEES
SOCIAAL HANDVEST TOT INVOERING VAN EEN SYSTEEM
VAN COLLECTIEVE KLACHTEN, ONDERTEKEND TE
STRAATSBURG OP 14 MEI 1996**

Vlaamse regering, 19 april 2002

Enkele terminologische verduidelijkingen

Als in deze tekst sprake is van kind bedoelen we iedere persoon jonger dan 18 jaar.

Als er sprake is van het Verdrag/ IVRK wordt verwezen naar het Internationaal Verdrag van 20 november 1989 inzake de Rechten van het Kind.

Het 'KER-decreet' is het decreet van 15 juli 1997 houdende instelling van het kindeffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind.

De afkorting KER staat zowel voor kindeffectrapport als voor kindeffectrapportage.

1) Algemene omschrijving van het ontwerp van decreet

Van wie komt de beleidsmaatregel? Voor wie is de beleidsmaatregel bedoeld? Is het een maatregel van algemeen nut of is hij gericht op een specifieke doelgroep? In het laatste geval omschrijf de doelgroep. Omschrijf de maatregel. Wat is de achterliggende gedachtegang? Welke problematiek wordt er behandeld?

De burgerrechten, de politieke rechten en de sociaal-economische rechten van de Europese burgers zijn onderling afhankelijk van elkaar. Hun samenhang vormt een belangrijke basis voor het democratische gehalte van de Europese lidstaten van de EU en van de RVE. Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens dat de burgerlijke en politieke rechten garandeert werd in 1961 aangevuld door het "European Social Charter / La Charte Sociale européenne".

Dit Handvest werd in Turijn aangenomen op 18 oktober 1961. Het beschermt de fundamentele sociale en economische rechten van de Europese burgers. Op dit ogenblik hebben 25 landen het Handvest ondertekend en geratificeerd terwijl 7 landen het enkel ondertekenden.

Het "Social Charter" is het belangrijkste handvest om sociale rechten voor burgers te bekomen, omdat het de meeste waarborgen biedt, hoewel de individuele afdwingbaarheid nog niet verwezenlijkt is.

Het Europees Sociaal Handvest garandeert 23 sociale grondrechten: 19 rechten werden aangenomen in Turijn op 18 oktober 1961 en 4 bijkomende rechten werden aangenomen in Straatsburg door het bijkomend protocol van 5 mei 1988:

1. *Recht op arbeid*
2. *Recht op billijke arbeidsvoorwaarden*
3. *Recht op veilige en hygiënische arbeidsomstandigheden*
4. *Recht op billijke beloning*
5. *Syndicaal recht*
6. *Recht op collectief onderhandelen*
7. *Recht van kinderen en jeugdige personen op bescherming*
8. *Recht van vrouwelijke werknemers op bescherming*
9. *Recht op voorlichting bij beroepskeuze*
10. *Recht op beroepsopleiding*
11. *Recht op bescherming van de gezondheid*
12. *Recht op sociale zekerheid*
13. *Recht op maatschappelijke en geneeskundige bijstand*
14. *Recht op het gebruik van diensten voor sociaal welzijn*
15. *Recht van lichamelijk of geestelijk mindervaliden op beroepsopleiding, revalidatie en andere hulp om zich een bestaan te verschaffen*
16. *Recht van het gezin op sociale, juridische en economische bescherming*
17. *Recht van moeders en kinderen op sociale en economische bescherming*
18. *Recht op het uitoefenen van een op winst gerichte bezigheid op het grondgebied van andere overeenkomstsluitende partijen*

19. *Recht van migrerende werknemers en hun gezinnen op bescherming en bijstand*

Het bijkomende protocol van 5 mei 1988 erkende 4 bijkomende rechten:

20. *Recht op gelijkheid van kansen en gelijke behandeling qua tewerkstelling en beroep, zonder gediscrimineerd te worden op basis van geslacht*
21. *Recht op informatie en consultatie*
22. *Recht om deel te nemen aan het bepalen en verbeteren van arbeidsomstandigheden en arbeidsmilieu*
23. *Recht van bejaarde personen op sociale bescherming.*

Vanuit het sociaal beleid dat de Vlaamse Gemeenschap sinds de staatshervorming van 1980 heeft gevoerd zouden de sociale rechten, zoals ze samengebracht worden in het Herziene Sociale Handvest, hetzelfde statuut moeten krijgen als de rechten voorzien in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Dan pas zullen we van sociale rechten die enigszins afdwingbaar zijn kunnen spreken. Het Herziene Sociale Handvest (1996) is trouwens opgesteld om een autonoom instrument te zijn, maar voorlopig nog met dezelfde controlemechanismen als het Social Charter. Dit voorstel gaat uiteraard nog heel wat verder dan het Aanvullend Protocol, ter ondertekening aan de staten voorgelegd op 9 november 1995, dat een systeem van collectieve klachten voorziet.

Vlaanderen zal hiertoe kunnen bijdragen. Aangezien Vlaanderen een van de best uitgebouwde sociale dienstverleningssectoren heeft van de Europese verzorgingsstaten, stelt de goedkeuring van het ontwerp van decreet houdende instemming met het Aanvullend Protocol bij het Europees Sociaal Handvest, het Aanvullend Protocol bij het Europees Sociaal Handvest tot invoering van een systeem van collectieve klachten en het Herziene Europees Sociaal Handvest voor de Vlaamse regering geen probleem, voor wat de bevoegdheden in het sociaal beleid betreft die Vlaanderen momenteel heeft.

2) Analyse van de effecten op kinderen

- a) Werd bij de opstelling van het voorontwerp van decreet, expliciet, rekening gehouden met de bepalingen en beginselen van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind?

Ja Nee

Motiveer uw antwoord.

De rechten van het kind worden weliswaar expliciet vermeld in het Sociaal handvest. Toch wordt in de preambule niet verwezen naar het IRVK. Dat heeft o.a. tot gevolg dat voor het 'kind' blijkbaar niet dezelfde definitie gehanteerd wordt. Het IVRK definieert het 'kind' als ieder persoon jonger dan 18 jaar. Het feit dat gesproken wordt van kinderen én adolescenten doet vermoeden dat onder 'kinderen' de minderjarigen worden begrepen die jonger zijn dan 12 jaar. De tekst bevat evenwel geen definitie van het 'kind' of de 'adolescent'.

- b) Welke domeinen worden door de beslissing beïnvloed? Wat zijn de te verwachten effecten voor kinderen op die domeinen? Wat is het verschil met de effecten op volwassenen? Motiveer uw antwoord.

Gezin

Artikel 8 van het Sociaal Handvest voorziet in het recht van de arbeidster op moederschapsbescherming.

Artikel 16 voorziet in de economische, juridische en sociale bescherming van het gezin.

Huisvesting

.....
.....
.....

Vrijtijdsbesteding (spel, sport, ...)

.....
.....
.....

Gezondheid en welzijn

Artikel 7 omvat het recht van kinderen en volwassenen op bescherming, vnl. inzake arbeid.

Artikel 17 van het Sociaal Handvest voorziet in het recht van 'kinderen en volwassenen' op een sociale, juridische en economische bescherming: welzijnsvoorzieningen en -diensten, bescherming tegen verwaarlozing, geweld en uitbuiting, ...

Mobiliteit

.....
.....
.....

Onderwijs

Het reeds vermelde artikel 17 van het Sociaal Handvest voorziet in gratis primair en secundair onderwijs voor kinderen en adolescenten.

Milieu

.....
.....
.....

Andere: .....

.....
.....
.....

Zijn de vier basisbeginselen van het Verdrag, zoals hieronder vermeld, van toepassing op het voorontwerp van decreet?

Zo ja, omcirkel het cijfer (1=zeer weinig; 5=zeer veel).

Zo nee, omcirkel NVT.

Motiveer uw antwoord.

1. Het hoger belang van het kind.

- algemeen: 1----2----3----4----5----NVT

- gezamenlijke verantwoordelijkheid van de ouders: 1----2----3----4----5----NVT

- verantwoordelijkheid van de overheid: 1----2----3----4----5---
NVT

- verantwoordelijkheid van het kind zelf: 1----2----3----4----5---
NVT

De voorziene bepalingen mbt kinderen en adolescenten beogen duidelijk het belang van het kind, maar duidelijk vanuit een beschermingsperspectief. Daarbij is de op de eerste plaats een rol weggelegd voor de overheid en de ouders. De bredere visie van het IVRK dat even zeer aandacht vraagt voor de groeiende mogelijkheden van het kind en het daaruit voortvloeiende recht op participatie komt niet aan bod.

2. Het recht van het kind op non-discriminatie.

- algemeen: 1----2----3----4----5---NVT

- eerbiediging van de rechten van het kind, ongeacht ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale, etnische of maatschappelijke afkomst, welstand, handicap, geboorte of andere omstandigheid van het kind of van zijn ouder of wettige voogd:

1----2----3----4----5---NVT

- verplichting van de overheid om alle passende maatregelen te nemen om het kind te beschermen tegen alle vormen van discriminatie: 1----2----3----4----5---NVT

- de minderjarigheid van het kind geeft zelf aanleiding tot ongeoorloofde discriminatie bij de toepassing van het voorontwerp van decreet :

1----2----3----4----5---NVT

De bepalingen uit het Sociaal Handvest inzake rechten van kinderen en adolescenten beschermen het kind tegen discriminatie op basis van zijn status van 'kind'.

3. Het recht van het kind op leven, overleven en ontwikkeling.

- algemeen: 1----2----3----4----5---NVT

- verplichting van de overheid om het kind te beschermen tegen mishandeling door de ouders of door degenen die de verantwoordelijkheid dragen voor de zorg van het kind:

1----2----3----4----5---NVT

- verplichting van de overheid om de nodige preventieve en curatieve maatregelen te nemen tegen kindermishandeling: 1----2----3----4----5---NVT

- recht op een behoorlijke levensstandaard: 1----2----3----4----5---
NVT

Zie motivatie bij het belang van het kind

4. Het recht van het kind op participatie.

- algemeen: 1----2----3----4----5---NVT

- recht van het kind om zijn mening te kennen te geven in alle aangelegenheden die het kind betreffen: 1----2----3----4----5---NVT

- verplichting van de overheid om ervoor te zorgen dat aan de mening van het kind 'in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid' passend belang wordt gehecht : 1----2----3----4----5---NVT

- recht op toegang tot passende informatie : 1----2----3----4----5---NVT

- recht op vereniging : 1----2----3----4----5---NVT

- recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst: 1----2----3----4----5---NVT

We dienen vast te stellen dat het Sociaal Handvest niets heeft voorzien om de participatierechten van kinderen in het bijzonder te waarborgen. Uiteraard doet het Sociaal Handvest geen afbreuk aan wat in het IVRK reeds voorzien is.

- d) Hoe werden deze gegevens verzameld? Kruis uw antwoord aan en motiveer het. Voeg zo mogelijk een kopie van de standpunten, artikels en uittreksels uit onderzoeken als bijlage toe en/ of vermeld heel duidelijk de gegevens van de geraadpleegde documentatie.

algemene kennis (parate kennis, media, ...)

De zeer korte termijn waarbinnen dit KER moest opgemaakt worden, heeft gemaakt dat we ons beperkt hebben tot een snelle lezing van de tekst zelf van het gewijzigde Sociaal Handvest.

raadpleging adviesorganen: Jeugdraad voor de Vlaamse Gemeenschap, Vlaamse Onderwijsraad, Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen, ...

In zijn advies d.d. 7 maart 2002 schaarde de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) zich volledig achter de instemming met de beide aanvullende protocollen en met het herziene Europees Sociaal Handvest. De Vlaamse sociale partners zijn van oordeel dat veel van de sociale en economische rechten van het Europees Sociaal Handvest de hoeksteen vormen van het sociaal overleg en dat zij mede door de sociale partners tot stand gebracht werden. Het advies is als bijlage bij de memorie gevoegd¹.

op basis van onderzoeksgegevens

.....
.....
.....

inbreng middenveld: Kinderrechtencoalitie, ...

.....
.....
.....

¹ Zie Memorie van Toelichting

raadpleging Kinderrechtencommissariaat

.....
.....
.....

enquête onder kinderen en jongeren (via onderwijs, jeugdwerk, ...)

.....
.....
.....

via het aanspreekpunt Kinderrechten van de functioneel bevoegde administratie of instelling

.....
.....
.....

andere

.....
.....
.....
.....
.....

3) Evaluatie effecten

a) Werden alternatieve beleidsvoornemens overwogen?

Ja Nee

Motiveer uw antwoord.

Iedereen is het erover eens dat snelle ratificatie wenselijk is.

b) Gaf dit kindeffectrapport aanleiding tot een duidelijk aanwijsbare aanpassing van het voorontwerp van decreet?

Ja Nee Niet bekend.

Motiveer uw antwoord.

Er is geen discussie.

4) Varia

Zijn er overwegingen die hebben meegespeeld bij de opstelling van het voorontwerp van decreet, maar die nog niet aan bod zijn gekomen in dit kindeffectrapport? Zo ja, welke?

Neen.

5) Evaluatie werkwijze

a) Welke moeilijkheden ondervond u bij de opmaak van het kindeffectrapport?

Eenmaal een voorontwerp van decreet dat de instemming beoogt met een verdrag op de tafel ligt, is er normalerwijze geen onderhandelingsruimte meer om verdrag nog te wijzigen. Niettemin is een toetsing van instemmingsdecreten aan het IVRK zeker niet zonder betekenis. Het IVRK is een internationale norm die deel uitmaakt van de nationale rechtsorde. Het is belangrijk om de verhouding tussen IVRK en andere Verdragen die Vlaanderen van toepassing verklaart op de voet te volgen. Ingeval van betwisting over de toepassing van het IVRK dan wel van een ander verdrag is de hoogste norm steeds de geldende.

b) Welke suggesties hebt u om het kindeffectrapport gebruiksvriendelijker te maken?

—

6) Beleidsconclusie

Welke voorstellen hebt u op basis van het gemaakte kindeffectrapport voor het beleid?

De beschermingsrechten van kinderen zijn sociale rechten en ze maken dan ook terecht deel uit van het Sociaal Handvest. Toch kan men betreuren dat men de autonomie van het kind/ de adolescent niet verrekend heeft. Bij de integratie van het Sociaal Handvest in de Belgische/ Vlaamse rechtsorde zal men sowieso moeten rekening houden met deze participatierechten omdat op dat vlak het IVRK een ruimere rechtsbescherming biedt. Inzake beschermingsrechten kan ook verwezen worden naar het facultatief protocol inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie bij het verdrag inzake de rechten van het kind, opgemaakt te New York op 25 mei 2000.

7) Contactpersoon

Bij wie kan meer informatie verkregen worden over het opgemaakte kindeffectrapport (naam, administratieve entiteit, telefoon, e-mail)?

(Het is belangrijk om hier de naam op te geven van de persoon op de administratie die het dossier in concreto behandelt. Dat doet geen afbreuk aan het feit dat de politieke eindverantwoordelijkheid voor het indienen van het ontwerp van decreet en het kindeffectrapport in kwestie bij het Vlaams Parlement bij de regering en de bevoegde minister ligt.)

Joost Van Haelst

Adjunct van de directeur

Coördinator aanspreekpunten kinderrechten

Administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn

Directoraat-generaal

Markiesstraat 1 - 3de verdiep

1000 Brussel

tel.: 32 2 553 33 73 (secr. 3325 & 33 01)

fax.: 32 2 553 34 19

joost.vanhaelst@wvc.vlaanderen.be

<http://www.wvc.vlaanderen.be/kinderrechten/>